

ובאמת, שמעיקרא דדינא פירכא והמציאות הוא להיפך, שמי שיאמר שמדרגת א"א היא למעלה מהשגתו ומכוסה מעין שכלו, ואינו מבקש במעשיהם לשימש נגד פניו להתלמד מהם אף שהוא מגדיל ומנשא את מדרגת א"א בכלל, אבל כאשר נשאלהו בפרט יברר נא לנו במה מדרגתו גדולה לא יענה לנו כלום – וברב דברים עוד נוכל להטעותו ולהראות לו שגם הוא צדיק גדול וחסיד בדור הזה, עד שידמה בדעתו שמדרגתו בזמן הזה היא כמו מדרגת הראשונים.

לא כן מי שאינו מסתפק עם הידיעה הכללית במעלת המדרגה, אלא הוא מתבונן גם על פרטי המעשים, ושואף גם הוא להשתדל לפי יכולתו ומדרגתו ואומר מתי יגיעו וכו' דוקא הוא יראה בחוש מה היא מדרגת הראשונים ועד כמה רחוקים אנחנו ממרכז החיים וכ"ש (שבת קיב) אם הראשונים כמלאכים אנו כבני אדם ואם הראשונים כבני אנשים אנו כחמורים – והוא רק מפני שהם היו עובדים ומשתדלים בקיום התורה והשגת המעלות לכן היו מרגישים ורואים את ההבדל הגדול והמרחק הרב בינם לבין הראשונים מהם.

וכן גם על ההתעלות מיום ליום והרגשת החלוק בין היום לאתמול מצינו אצל ר' סעדי' גאון ז"ל שהי' מתגלגל בכל יום גלגול שלג על מה שקצר אתמול בעבודת הבורא לפי השגתו הגבוהה היום – והוא מפני שבכל יום הי' משתדל בכל יכולתו לקיים ולעשות כפי הכרתו, ולא הי' מקצר מן המעשה כחוט השערה, לכן הי' באפשרותו להרגיש ההבדל הדק בין היום לאתמול ולדאוג ולהתמרמר ע"ז במדה היותר גבוהה.

ונמצא, שמה שחושב האדם שעל ידי זה שלא ישאוף להגיע למעשיהם הוא מגדיל בזה את מדרגתו של א"א וכו' לפי האמת הוא מקטין בזה שאינו יודע בבירור רום מעלתם, ולהיפך שע"י העבודה וההשתוקקות להגיע למעשיהם בזה הוא מגדיל ומגבי' להבין את מציאות הערך.

ולכן על כל אדם להמצא בחבורה גבוהה ולהתלמד מחביריו וממי שגדולים ממנו, וברב תשוקת הנפש לצייר לעצמו ציורים מפועלות רמות ונשגבות מה שעשו אנשי המעשה, ולהתחקות על קיומם במה שיבא לידו, ואז יראה שני הדברים, הא' יראה ההבדל הגדול בכל מעשה ובכל ענין באופן עשייתו לאופן עשייתם, והב' שע"י שישתדל במעשה יראה מציאות היכלת שיש ביד האדם כמ"ש המס"י בפ' ט', המחשבה בדבר הזה קשה מן המעשה וחפץ ד' בידו יצליח, ויעלה במדרגתו לפי כוחותיו ומעשהו למדרגה גבוהה, כי יפתח בדורו כשמואל בדורו –

אמנם שגם לזה המפסיד הגדול הוא חסרון השמוש, מה שהאדם מרחיק את עצמו ממקום כזה שיראה בהצלחת ומעלות חביריו, וסוגר עיניו מראות בחופת חברו, ואפילו מה שבולט לעיני כל הוא ג"כ מקטין את הדבר באופנים שונים, על זה אומר שאין זו מעלה ועל זה אומר שאין זו חופת והוא מסיר בזה לגמרי את הקנאת סופרים וראיית אפשרות היכולת.